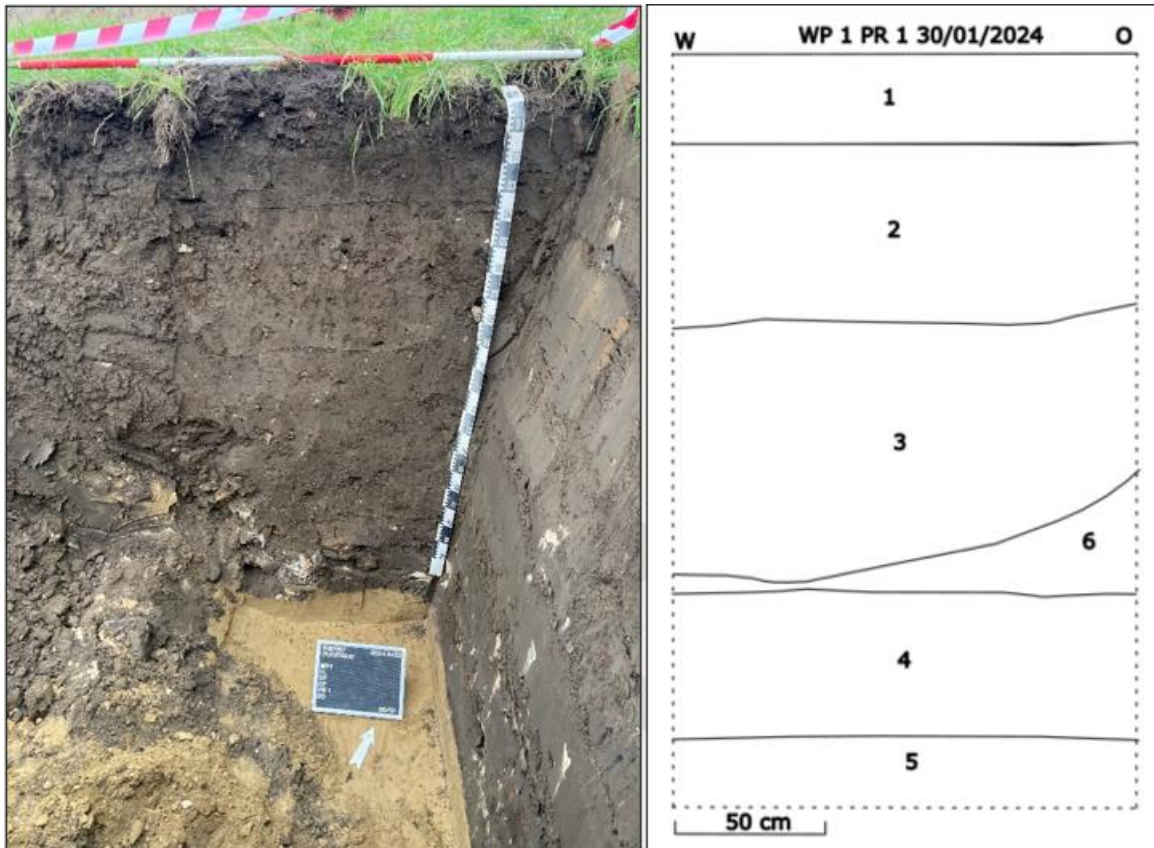

1 ARCHEOLOGISCHE OPGRAVING PUTSTRAAT RIEMST: BODEMKUNDIG OVERZICHT

Tijdens het archeologisch terreinwerk werden vier profielputten aangelegd, voor aanleg van de werkputten, verspreid binnen het onderzoeksgebied. Deze worden besproken en getoetst aan de profielen die in het vooronderzoek werden geregistreerd.

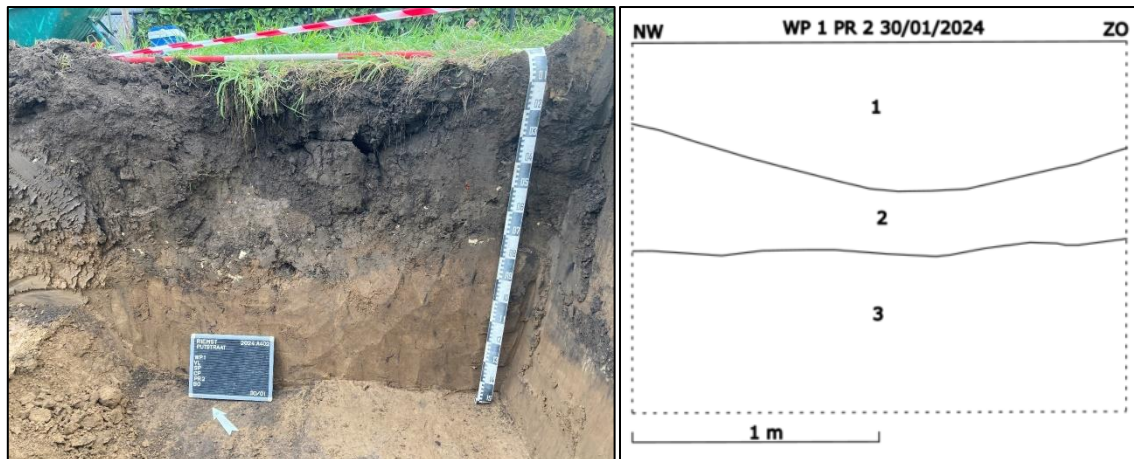
Zone noord

In zone noord werden twee referentieprofielen aangelegd. In het eerste profiel (PR1) werden 6 horizonten aangeduid (Figuur 1). De eerste horizont, meteen onder de strooisellaag, is een zeer humeuze **A(p)-horizont** die tot ca. **35cm-mv** reikt. Er werden slechts kleinere (bak)steeninclusies (<1cm) geobserveerd in deze horizont en de grens met de volgende horizont is vrij duidelijk en vlak. De opvolgende eveneens humeuze **^Ah1-horizont** is opgebouwd uit een donker grijsbruin leem met een opvallende fractie aan (bak)steenpuinfragmenten met een afmeting tot ca. 5cm diameter. Deze horizont is gemiddelde 50cm dik en lijkt de topzone van een opgevoerd antropogeen pakket waarin de overliggende A(p)-horizont zich heeft gevormd. Dit antropogeen pakket wordt op basis van onderscheidbare gebogen vergravingsniveaus onderverdeeld in drie eenheden **^Ah1** (1), **^Ah2** (2) en **^Ah3** (3) die een zeer gelijkaardige samenstelling vertonen. Op de overgang tussen ^Ah1 en ^Ah2 bevindt zich in het oosten van het profiel een onduidelijk afgelijnde laag met bleke vlekken en baksteenbrokken (6), mogelijk gaat het hier om een uitbraakspoor. Daaronder, op ca. 180cm-mv gaat dit samengesteld antropogeen pakket over in een ca. 30cm dik ouder antropogeen pakket **^Ahu4** (4): een zeer humeus en compact lemige eenheid waarin dierlijke botfragmenten en grotere natuurstenen zijn waargenomen. Dit pakket rust via een scherpe overgang op ca. 215cm-mv direct op de **C-horizont** (5) bestaande uit een afgetopt geelgekleurd, compact lemig moedermateriaal. De oorspronkelijke natuurlijke bodem is hier m.a.w. volledig verdwenen, inclusief de top van het moedermateriaal. Het betreft hier dus een **OB**-bodem, zoals ook op de bodemkaart weergegeven.

Figuur 1: Profiel 1.

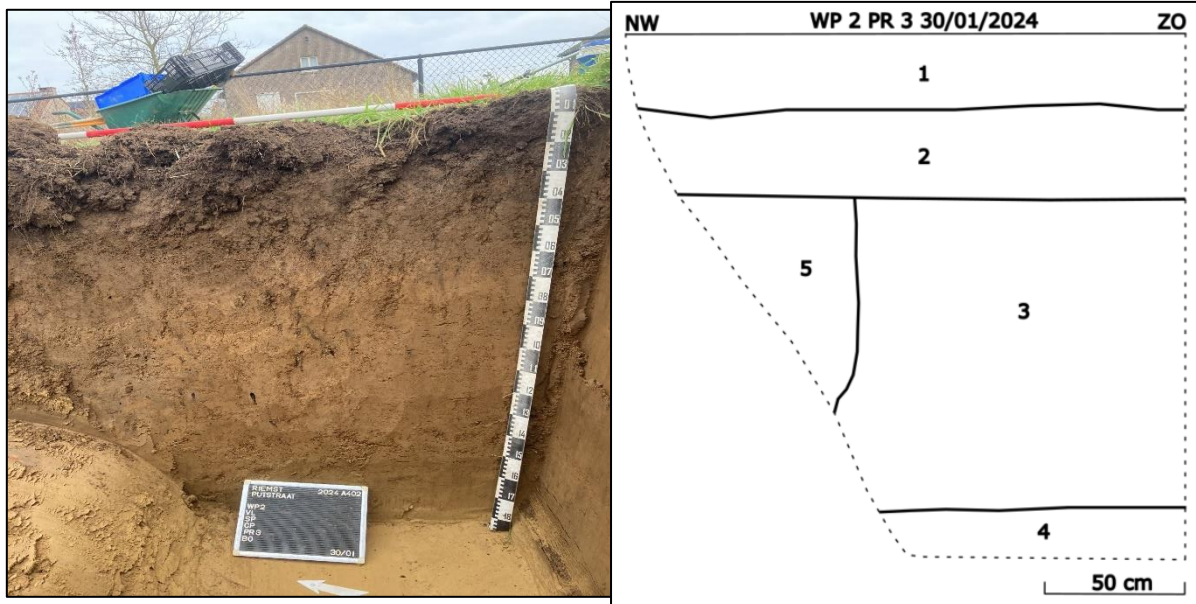
In het tweede profiel (PR2) dat op ca. 30m ten zuidoosten van PR1 werd aangelegd, werd opnieuw een OB-bodem vastgesteld, doch met duidelijk minder diepe antropogene verstoring (Figuur 2). Bij aanleg van het profiel was duidelijk dat in deze zone reeds een deel van de oorspronkelijke bodem werd afgegraven en nadien werd opgehoogd met een heterogeen, grijs steenpuinhoudend pakket $^{\wedge}$ Au (2). De basis van dit pakket is vrij vlak en vastgesteld op ca. 85cm-mv. Bovenop deze antropogene eenheid heeft zich een zeer humeuze A(p)-horizont ontwikkeld (1). Het is mogelijk dat nog vruchtbare teelaarde werd opgevoerd bovenop het steenpuindragend pakket, wat de homogenere samenstelling van deze A(p) en vrij scherpe overgang kan verklaren. Er was wel nog een 15cm van de donkergrijsbruine humeuze A-horizont aanwezig. De $^{\wedge}$ Au rust via een scherpe overgang direct op de C-horizont bestaande uit een afgetopt bruingeelgekleurd en licht gebioturbeerd (worm- en wortelgangen) lemig moedermateriaal (3). De oorspronkelijke bodem is hier m.a.w. zo goed als volledig verdwenen, inclusief de top van het moedermateriaal. Het betreft dus een OB-bodem, zoals ook op de bodemkaart weergegeven.

Figuur 2: Profiel 2.

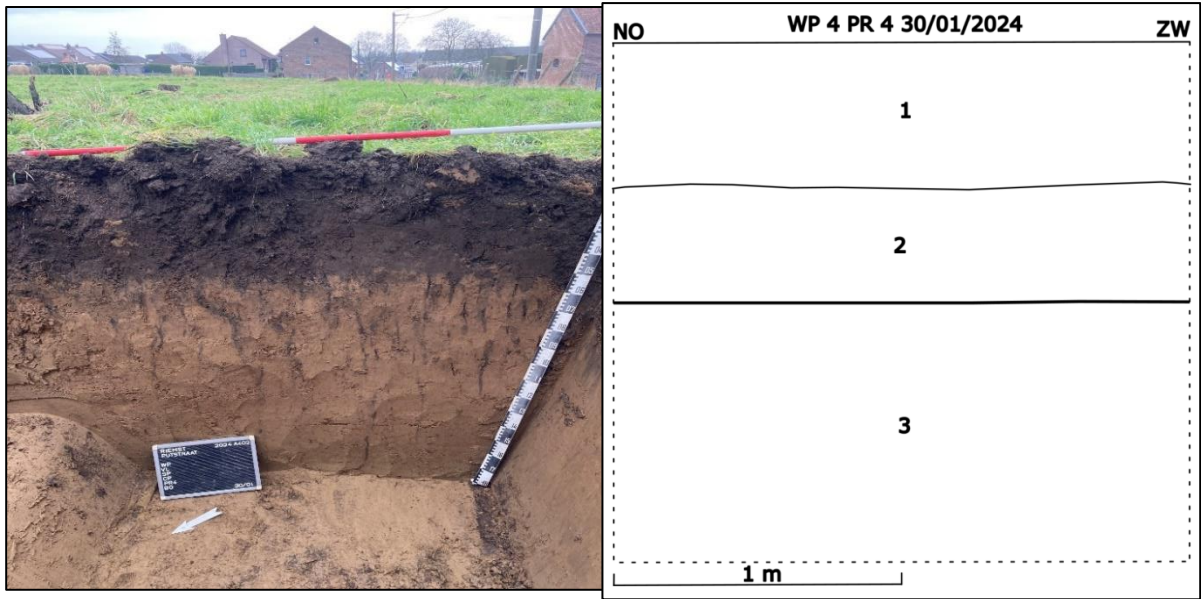
Zone zuid

In zone zuid werden referentieprofiel 3 en 4 aangelegd. **PR3** (Figuur 3) werd aangelegd in de uiterst zuidoostelijke hoek van de onderzoekzone. Hier blijkt geen sprake van antropogene steenpuindragende ophogingspakket(ten). De 35cm dikke, matig humeuze **A(p)**-horizont (1) gaat op ca. 70cm-mv via een ca. 35cm dikke **AC**-overgangshorizont (2) over in de **C1**-horizont (3), het geelbruine en licht gebioturbeerde (worm- en wortelgangen) lemig moedermateriaal dat hier niet afgetopt blijkt. Er komen mangaanconcentraties voor langsheen deze oude wortelgangen. De oorspronkelijke Bw-horizont is echter dusdanig geroerd (oude, diepe bouwvoor) dat deze niet meer onderscheidbaar is in de overgangshorizont. Op ca. 160cm-mv valt op dat het lemig substraat (**2C2**-horizont) (4) zwaarder en homogener is, en bovendien ook gelig beige gekleurd is. Mogelijk is hier sprake van een overgang tussen laat-weichseliaan tot tardiglaciaal verstoven en/of holoceen verspoeld leem (C1) naar het ongeroerde, homogene laat-pleistocene leemdek (C2). De bodemkenmerken sluiten aan bij een **Abp**-bodem, zoals op de bodemkaart in de onmiddellijke omgeving blijkt gekarteerd, echter zonder duidelijke Bw-horizont. In het noordwesten van deze profielput is de grens van de in het vlak gekarteerde recente verstoring zichtbaar (5). Het bestaan van deze verstoring onder de Ap- en AC-horizont suggereert ook een recente verstoring van de AC-horizont.

Figuur 3: Profiel 3 (ABO nv 2024)

Tenslotte werd in zone zuid een vierde referentieprofiel (PR4) (Figuur 4) aangelegd aan de westelijke rand van het onderzoeksgebied, ten zuiden van het huidige kerkhof. De zeer humeuze, homogene donkerbruine **Ap**-horizont (1) reikt er 55cm-mv diep. De overgang naar het onderliggende moedermateriaal (**C_β1**-horizont) (2) is zeer duidelijk en vlak. Het moedermateriaal is er sterk gebioturbeerd: er komen veel worm- en wortelgangen voor. In de bredere wortelgangen zijn ook houtskoolresten waargenomen. Ook hier is er geen duidelijke B-horizont bewaard gebleven. De oorspronkelijke Bt-horizont is grotendeels vermengd in de bouwvoor. Het bruingele leem in de **C_β1**-horizont vertoont nog lichte kleicoating, doch de restanten Bt-horizont zijn echter zo fragmentair bewaard gebleven dat deze oorspronkelijke inspoelingshorizont hier niet afzonderlijk kan onderscheiden worden. Op ca. 110cm-mv lijkt het moedermateriaal duidelijk minder sterk gebioturbeerd (**C2**-horizont) (3). Toch lijkt hier ook nog sprake van laat-weichseliaan tot tardiglaciaal verstoven en/of holoceen verspoeld leem (cf. samenstelling C1-horizont bij PR3). De bodemkenmerken sluiten vrij goed aan bij een **Aba1**-bodem, zoals op de bodemkaart in de onmiddellijke omgeving blijkt gekarteerd, doch de Bt-horizont is er niet bewaard gebleven.

Figuur 4: Profiel 4 (ABO nv 2024)

1.1 INTERPRETATIE

De bodemkundige opbouw ligt in dezelfde lijn zoals aangetroffen tijdens het proefsleuvenonderzoek. In **zone noord** is sprake van diepgaande antropogene horizonten en een totale afwezigheid van natuurlijke bodemvorming. Mogelijk kunnen in zone noord meerdere relevante archeologische lagen onderscheiden worden: de begrenzing in de diepte en ouderdom van de antropogene horizonten kon niet vastgesteld worden op basis van profiel 1. In **zone zuid** is de in de omgeving gekarteerde B-horizont afwezig; mogelijk verdween deze in de bovenliggende Ap- dan wel AC-horizont ten gevolge van landbouwactiviteiten. Voor het gehele onderzoeksgebied kan aldus de OB-kartering bevestigd worden gezien overall een menselijke invloed zichtbaar is in de bodem.